

بررسی تطبیقی مجازات جرم اسید پاشی در ایران و کشورهای جنوب آسیا و راه‌های پیشنهادی برای پیشگیری از آن

دکتر محمد جواد فاطمی*

چکیده:

اسیدپاشی نوعی خشونت فجیع است و در کشورهای هند، بنگلادش، کامبوج و پاکستان بیشتر رایج است. بین جرم اسیدپاشی و جایگاه اجتماعی زنان ارتباط نزدیک وجود دارد. این جرم با توجه به صدمات جبران ناپذیری که ایجاد می‌کند و مهمتر از همه به دلیل این که زیبایی چهره قربانی را از بین می‌برد، از نظر عده‌ای حتی به مراتب از جرم قتل عمد نیز سنگین‌تر است. از آنجا که در سال‌های اخیر ارتکاب جرم اسیدپاشی در ایران گسترش یافته است، مطالعه این جرم و بررسی مجازات آن در کشورهای مختلف و نیز پیشنهاد روش‌های پیشگیری مفید به نظر می‌رسد. قوانین ایران برای بازدارندگی از جرم اسیدپاشی کافی نیست. تولید، توزیع و فروش اسید آزاد بوده و لازم است محدودیت‌هایی برای آن در نظر گرفته شود. همچنین مجازات قصاص که برای این جرم در نظر گرفته شده است، به دلایل مختلف اجرا نمی‌شود و کارآیی لازم را ندارد. از آنجایی که سوختگی خصوصاً در صورت و دست‌ها که این بیماران به آن دچار می‌شوند یک بیماری دائمی است و قابل درمان نبوده و عوارض فیزیکی، روانی، اقتصادی و اجتماعی زیادی داشته و زندگی فرد را به نابودی می‌کشد، باید علاوه بر دبه، هزینه متعارف درمان بیماری به طور مادام‌العمر به عهده مجرم باشد. همچنین جریمه‌های هنگفت مالی و زندان نقش بازدارندگی بهتری خواهند داشت. بالا بردن هزینه اجتماعی جرم اسید پاشی و مطرود شدن عاملین این جنایت از اقدامات لازم می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: سوختگی، اسیدپاشی، اسید، جرم، مجازات

زمینه و هدف

شتم خیلی خشن و فجیع شمرده می‌شود و متأسفانه شیوع آن در جامعه افزایش پیدا کرده است.¹ این عمل به معنی پاشیدن اسید یا هر نوع ماده خورنده روی بدن شخصی با

سوختگی با اسید می‌تواند اتفاقی، در حوادث شغلی یا در اثر حمله با اسید اتفاق بیفتد. در این مقاله فقط جرم حمله با اسید مورد نظر می‌باشد. اسیدپاشی نوعی ضرب و

* استاد گروه جراحی ترمیمی و پلاستیک، کارشناسی ارشد حقوق بین‌الملل، دانشگاه علوم پزشکی ایران،
بیمارستان حضرت فاطمه، مرکز تحقیقات سوختگی

نویسنده: پاسخگو: دکتر محمدجواد فاطمی
تلفن: 88884275

E-mail: mjfatemi41@gmail.com

تاریخ وصول: 1397/03/20

تاریخ پذیرش: 1397/06/01

در مطالعات انجام شده شایعترین دلایل پاشیدن اسید به کودکان به علت اختلاف خانوادگی و رد عشق، در زن‌ها به علت رد عشق و درخواست طلاق و در مرد‌ها به علت اختلاف سر پول و زمین و کلاهبرداری بوده است. هر چه ارزش اجتماعی یک زن در یک جامعه کمتر باشد در آن کشور جرم اسیدپاشی شایعتر است و با ارتقاء جایگاه زن این جرم کاهش می‌یابد. عواملی مثل فقر، وضعیت بد اجتماعی و اقتصادی هم در انجام این جرم مؤثر بوده‌اند.⁹⁻¹¹

پیامدهای اسیدپاشی

الف - پیامدهای فیزیکی

شدت آسیب بستگی به غلظت اسید و مدت زمان تماس آن با پوست قبل از شستشوی اسید با آب یا عامل خنثی کننده دارد. معمولاً اسید باعث سوختگی درجه سه و چهار می‌شود. اسید می‌تواند به سرعت پوست، لایه‌ای از چربی در زیر پوست و در برخی موارد عضلات و حتی استخوان را از بین ببرد. صورت بیشتر در معرض آسیب بوده و معمولاً پلک و لب ممکن است به طور کامل از بین برود و در خیلی از بیماران بینایی هم صدمه خورده و یا به طور کامل از دست می‌رود و به ندرت هم قابل بازبایی با جراحی چشم است. بینی و گوش به شدت آسیب می‌بیند و گاهی فقط سوراخ‌های بینی یا گوش باقی می‌مانند. به دلیل آسیب لایه‌های عمقی تغییر شکل خیلی شدید با جراحی ترمیمی و پیوند پوست قابل اصلاح نیست و از مواردی است که نیاز به پیوند پوست صورت دارد. اغلب این بیماران نیاز به بستری طولانی در بیمارستان دارند. از عوارض بلند مدت قربانیان اسیدپاشی می‌توان به عفونت زخم، وارد شدن عفونت به خون، نارسایی کلیه و مرگ نام برد.^{9 و 10}

شایعترین مناطق آسیب دیده بیمار سوختگی با اسید عبارتند از صورت (81%)، سر و گردن (67%)، اندام فوقانی (60%) و قفسه سینه (54%). همچنین حدود یک سوم از قربانیان (31%) دچار کوری کامل و یا جزئی می‌شوند.¹¹

ب - پیامدهای روانی، اجتماعی و اقتصادی

عواقب روانی می‌تواند حتی نسبت به عواقب جسمی دردناک‌تر باشد و علاوه بر قربانی در خانواده‌های قربانیان و همچنین در جامعه اثر می‌گذارد. بیمار در ابتدا فقط به نجات جان خود فکر می‌کند ولی هنگامی که احساس می‌کند که پوست او خصوصاً در صورت سوخته است و باید برای باقی

قصد آسیب یا بدشکلی او و از روی حسادت و انتقام است که باعث صدمه شدید پوست و نسوج عمقی و حتی استخوان قربانی می‌شود.²

عواقب طولانی مدت این حادثه شامل کوری، اسکارهای دائمی صورت و بدن، چسبندگی و جمع شدگی شدید پوست که باعث می‌شود فرد علاوه بر مشکلات جسمی به آسیب‌های روانی و دور شدن از جامعه و اجتماع و به دنبال آن مشکلات اقتصادی دچار شود. این جرم با توجه به صدمات جبران ناپذیری که ایجاد می‌کند و مهمتر از همه زیبایی چهره قربانی را از بین می‌برد، خصوصاً اینکه اغلب افرادی که مورد اسیدپاشی قرار می‌گیرند، زنان هستند. از نظر عده‌ای حتی به مراتب از جرم قتل عمد نیز سنگین‌تر است.³

حمله با اسید در بسیاری از کشورها رخ می‌دهد، اما عمدتاً در هند، بنگلادش، کامبوج و پاکستان رایج است.⁴ عوامل اقتصادی، اجتماعی، روانی، فرهنگی و سیاسی و حتی مذهبی در بروز این حادثه دخیل هستند. با توجه به مطالعاتی که نشان می‌دهد پرخاشگری در جامعه رو به افزایش است، به احتمال زیاد در آینده اسیدپاشی به عنوان یک رفتار خشونت‌آمیز افزایش خواهد یافت.⁵

تعریف جرم اسیدپاشی

جرم اسیدپاشی عبارت است از پاشیدن اسید و هر نوع ترکیبات شیمیایی خورنده که به قصد خراب کردن ظاهر، ضرب و جرح، شکنجه و یا کشتن طرف مقابل باشد.⁶ اسیدهایی که بیشتر استفاده می‌شوند، اسید سولفوریک، اسید نیتریک یا اسید هیدروکلریک هستند، ولی مواد قلیایی هم می‌توانند اثر مشابه‌ای داشته باشند.⁷

دلایل حمله با اسید

دلایل بسیاری برای حمله با اسید وجود دارد. اغلب قربانیان اسید پاشی زن هستند. شایعترین دلیل "رد عشق" است که در آن پیشنهاد ازدواج، عشق و یا رابطه جنسی، توسط قربانی رد می‌شود. علاوه بر این، اختلافات مالی و کسب و کار، زمین و ملک را نیز می‌توان از دلایل کلیدی این جرم برشمرد. در یک مطالعه از گزارش‌های روزنامه‌ها در هند نزدیک به 20% از حملات اسیدی به دلیل رقابت کسب و کار، اختلافات فروش، منازعات زمین یا انتقام بین خانواده‌ها رخ داده است.^{8 و 4}

غیر دولتی گزارش نمی‌شود. اما براساس برآوردها، سالانه بین 400 تا 750 مورد اسید پاشی در پاکستان اتفاق می‌افتد که علل اصلی آن شکست‌های عاطفی، عدم موافقت دختران با ازدواج‌های اجباری و عقاید مذهبی افراطی اعلام شده است.^{14 و 15}

نخستین اسیدپاشی در کشور ما به سال 1334 برمی‌گردد که پسر جوانی از سوی قاضی به زندان محکوم می‌شود و پس از دوران محکومیت تصمیم به انتقام می‌گیرد و اسید به صورت قاضی پرونده می‌ریزد. تا پیش از این جرمی به نام اسیدپاشی در فرهنگ قضایی ایران وجود نداشت. آمار دقیقی از میزان اسیدپاشی در ایران وجود ندارد.¹⁶ در اینجا باید بین اسیدپاشی با سوختگی ناشی از اسید تفاوت قائل شد. همه بیمارانی که به علت صدمه با اسید دچار سوختگی شده‌اند، لزوماً حادثه اسیدپاشی نبوده است. از سال 1384 لغایت 1393 به مدت ده سال حدود 100 بیمار اسیدپاشی منجر به صدمه جدی که رسانه‌ای شده است وجود دارد که 64٪ آنها زن بوده‌اند. بیشترین اسید پاشی در تهران و سپس اصفهان بوده است.¹⁷ طبق مصاحبه رئیس بیمارستان سوختگی شهید مطهری سالیانه در ایران حدود شصت تا هفتاد نفر قربانی اسیدپاشی می‌شوند. در مطالعه‌ای در بیمارستان سوختگی شهید مطهری بین سال‌های 1383 تا 1389، 59 مورد سوختگی با اسید و مواد سوزاننده گزارش شده است که مجموع اسیدپاشی و سوختگی با اسید بوده است. بنابراین می‌توان گفت بسیاری از حملات با اسید مستند نمی‌شوند.¹⁸ در مطالعه‌ای دیگر بین سال‌های 1385 تا 1390 پرونده 171 مصدوم در بیمارستان سوختگی شهید مطهری مورد بررسی قرار گرفت که از این تعداد 152 مورد (88/9٪) از سوختگی‌ها، ناشی از سوختگی در اثر حادثه با اسید و 19 مورد (11/1٪) سوختگی ناشی از اسید پاشی بود.¹⁹

خبرگزاری ایسنا از سوی معاون اجتماعی نیروی انتظامی از وقوع 318 مورد حادثه اسیدپاشی طی سال 1393 در کشور خبر داد که اگر دقیق باشد نگران‌کننده است. البته از این تعداد شمار اندکی دارای سوختگی با اسید سولفوریک و آسیب‌دیدگی‌شان زیاد بوده است. در اسید پاشی‌های سریالی شهر اصفهان در کمتر از 7 ماه در سال 1393، یازده مورد گزارش شده است.²⁰

مانده عمر خود بدشکلی و معلولیت، تنهایی و دوری از اجتماع را تحمل کند دچار صدمه شدید روحی و روانی می‌شود. بی‌خوابی، کابوس، افسردگی، ترس از رو به رو شدن با جهان و جامعه، سردرد، خستگی، ترس از حمله مجدد از عوارض دیگر اسید پاشی است. علاوه بر این، با توجه به مقیاس روزنبرگ گزارش شده است، زنان تا حدود زیادی اعتماد به نفس خود را در خدمات اجتماعی از دست می‌دهند و به طور کامل از زندگی طبیعی خارج می‌شوند.¹²

قربانیان به دلیل از دست دادن ظاهر و زیبایی خود و نیز معلولیت ناشی از نابینایی و ناشنوایی دیگر نمی‌توانند در جامعه شغل و یا کار مناسبی داشته باشند، زیرا نه تنها شرایط جسمی آنها این اجازه را نمی‌دهد بلکه ممکن است از سوی کارفرمایان نیز پذیرفته نشوند. بسیاری از زنان متأهل از سوی شوهر خود ترک می‌شوند و دختران مجرد نیز خواستگاری نخواهند داشت. نیاز به درمان طولانی و پرهزینه از علل دیگر مشکلات اقتصادی این بیماران است.¹³

آمار اسیدپاشی

بنگلادش، هند، و کامبوج بالاترین ثبت بروز خشونت با اسید را داشته‌اند. این کشورها از نظر فرصت‌های مساوی زنان و مردان وضعیت خوبی ندارند و به ترتیب در رتبه 93، 114 و 104 بین 134 کشور قرار گرفته‌اند و ممکن است این موضوع با ارزش اجتماعی زن و جرم اسیدپاشی ارتباط داشته باشد.¹¹ ایران در سال 2017 جزو ده کشور آخر از نظر امکانات و فرصت‌های برابر برای زن و مرد بوده است. با توجه به گزارش بنیاد قربانیان اسیدپاشی (ASF) بنگلادش، از سال 1999 تا 2015 به طور متوسط 3662 مورد حمله با اسید گزارش شده است.¹⁴

در هند از ژانویه سال 2002 تا اکتبر سال 2010، 153 مورد از اسید پاشی ثبت شده است که به طور متوسط 17 مورد در سال بوده است. با توجه به داده‌های جمع‌آوری شده از کامبوج تعداد 271 قربانی اسیدپاشی بین سال‌های 1985 و 2010 وجود داشته است که متوسط سالیانه یازده مورد است. تعداد قابل توجهی از حملات در هند و کامبوج گزارش نمی‌شوند و آمارهای واقعی بالاتر هستند. اسید پاشی در مناطق مختلف پاکستان به ویژه در مناطق دور افتاده قبایلی به کرات به عنوان نوعی مجازات مورد استفاده قرار می‌گیرد و در بیشتر مواقع نیز وقوع آن به هیچ سازمان دولتی یا

قربانیان

سن

قربانیان خشونت اسید اغلب جوان و زیر سن 25 بوده‌اند. در بنگلادش، نزدیک به 60% از قربانیان بین 10 و 19 ساله بوده‌اند. در هند حدود 34% از موارد، قربانیان بین 18 و 29 سال و 14% از موارد، قربانیان بین سه ماه تا 17 سال داشته‌اند. یک مطالعه در کامبوج در 63 مورد اسیدپاشی متوسط سن زنان 24 سال و متوسط سن قربانیان مرد 29 سال بود.²² در ایران نیز بر اساس مطالعه‌ای که در بیمارستان شهید مطهری انجام شده بود میانگین سنی قربانیان اسیدپاشی 36 سال، جوانترین فرد 4 ساله و مسن‌ترین فرد 74 ساله بودند. همچنین در مطالعه‌ای دیگر میانگین سنی بیماران 32 سال بود و محدوده سنی آنان از 2 سال تا 103 سال را در بر می‌گرفت.^{19 و 18}

جنسیت

در اکثر کشورهای آسیایی، اکثریت قربانیان گزارش خشونت اسید زنان و دختران هستند. در بنگلادش زنان و دختران 68 تا 90 درصد قربانیان را تشکیل می‌دهند. با مطالعه گزارش‌های خبری هند مشخص شد که 72% موارد از ژانویه 2002 تا اکتبر 2010 زن بوده‌اند. در مقابل، در کامبوج، تنها 52% از قربانیان اسید بین سال‌های 1985 و 2010 زن و دختر گزارش شده‌اند.⁴ در ایران از تعداد 171 مورد سوختگی با اسید، 42 نفر (24/6%) زن و 129 نفر (75/4%) مرد بودند، علت بالاتر بودن تعداد مردها در این مطالعات این بوده است که آمار مربوط به بیمارستان شهید مطهری در این دو مطالعه فقط قربانیان خشونت نبوده‌اند، بلکه سوختگی‌های با مواد اسیدی در صنعت نیز محاسبه شده‌اند.^{19 و 18}

قانون مجازات

1- ایران

در ایران پس از چندین بار ارتکاب اسید پاشی در تاریخ 16 اسفند ماه سال 1337 ماده واحده‌ای تحت عنوان «قانون مربوط به مجازات اسید پاشی» در کشور به تصویب رسید که بر اساس این ماده قانونی «هر کس عمداً با پاشیدن اسید یا هر نوع ترکیبات شیمیائی دیگر، موجب قتل کسی بشود، به مجازات اعدام و اگر موجب مرض دائمی یا فقدان یکی از حواس مجنی علیه گردد به حبس جنایی درجه یک

(حبس ابد) و اگر موجب قطع یا نقصان یا از کارافتادگی عضوی از اعضاء شود به حبس جنایی درجه 2 از دو سال تا 10 سال و اگر موجب صدمه دیگر شود به حبس جنایی درجه 2 از دو تا پنج سال محکوم خواهد شد.»

مجازات شروع به جرم اسیدپاشی حبس از دو تا پنج سال است. در جرم اسیدپاشی، تنها سوء نیت عام یا قصد فعل پاشیدن اسید بر مجنی علیه کافی است و سوء نیت خاص یعنی قصد نتیجه (اینکه فرد مرتکب خواهان این نتیجه حاصل شده بوده است یا خیر) در آن شرط نیست.¹⁶

در قانون مجازات اسلامی در باره جرم اسیدپاشی اگر فرد مجنی علیه کشته شود مطابق ماده 205 قانون مجازات اسلامی فرد جانی به قصاص نفس محکوم خواهد شد. اما اگر فرد مجنی علیه عضوی از اعضای خود را از دست بدهد بر طبق ماده 273 قانون مجازات فرد جانی در برابر او قصاص عضو خواهد شد. در ماده 273 آمده است، "در قصاص عضو، زن و مرد برابرند و مرد مجرم به سبب نقص عضو یا جرمی که به زن وارد نماید به قصاص عضو مانند آن محکوم می‌شود".

در اسید پاشی قصاص چشم قابل اجرا است، اما قصاص صورت و بقیه اندام‌ها مطابق این مواد قانونی به دلیل امکان سرایت اسید به اعضای دیگر جانی یا تلف او و یا به این دلیل که ممکن است پاشیدن اسید موجب جراحی بیش از اندازه جنایت شود، قابل اجرا نبوده و تنها دیه و ارش آنها پرداخت می‌شود.

در ایران دسترسی آسان به اسید و خرید و فروش آن غیرقانونی نبوده و جرم محسوب نمی‌شود.²³

2- بنگلادش

در این کشور باور بر این است که کنترل دسترسی آسان به اسید باعث کاهش حملات اسید می‌شود و به همین دلیل یکی از چند کشوری است که قوانینی در این رابطه تصویب کرده‌اند. با تصویب قانون کنترل فروش و توزیع اسید در بنگلادش در سال 2002 به میزان وسیعی از اسید پاشی‌ها کاسته شد. تولید بدون مجوز، واردات، حمل و نقل، ذخیره‌سازی و فروش اسید 7 تا 14 سال حبس و پرداخت جریمه نقدی 50000 تاکا (حدود دو میلیون تومان) دارد.²⁴ همچنین برای عاملین جرم مجازات مرگ در نظر گرفته شده است. البته سطح مجازات به میزان آسیب و قسمت‌های درگیر بدن بستگی دارد. به این صورت که اگر قربانی بمیرد یا

بسته به صدمه ایجاد شده 5 تا 30 سال حبس و نیز جریمه نقدی برای او در نظر گرفته می‌شود. در صورت فوت در اثر حمله با اسید، مجرم به حبس ابد محکوم می‌شود.²⁹ همچنین افراد بدون مجوز اجازه تولید، واردات و فروش اسید را ندارند و ماده 14 قانون مجازات اسید در این کشور شامل جریمه برای کسانی است که بدون مجوز به تولید اسید می‌پردازند. همچنین این تعهد در قوانین آنها وجود دارد که همه موظف هستند قربانی سریعاً به مراکز درمانی رسانده و تحت درمان و بازتوانی و حمایت رایگان قرار بگیرد.³⁰

5- پاکستان

در پاکستان مطابق قوانین جزایی این کشور متهم به 14 سال حبس و پرداخت حداقل یک میلیون روپیه جریمه برای ایجاد صدمه با اسید محکوم می‌شود. همچنین بر اساس قوانین شرع مجازات قصاص برای اسیدپاشی در نظر گرفته شده است که می‌تواند باعث حکم اعدام یا قصاص عضو شود.³¹

بحث و نتیجه‌گیری

در مطالعات نشان داده شده است که پاشیدن اسید و روشی که با آن این جنایت فجیع انجام می‌شود، در جنوب آسیا بسیار شایع است. مرتکب، خواه مرد یا یک زن، به دنبال انتقام به این جرم و جنایت دست می‌زند.

یافته‌های حاصل از مقایسه قوانین مختلف اسیدپاشی در پنج کشور مورد نظر در این مطالعه نشان داده است که هدف مشترک حقوق جزای همه این کشورها در ارتباط با جرم اسید پاشی حمایت از افراد جامعه و قربانیان و احترام به آنها از طریق اعمال مجازات‌های سنگین در مورد مجرمان می‌باشد. در جدول 1 خلاصه قوانین جزا در این زمینه در کشورهای مختلف آورده شده است.

تعداد بسیار زیادی از موارد اسید پاشی در کشورهایمانند هند و پاکستان و بنگلادش اصلاً گزارش نمی‌شوند. تعداد قابل توجهی از آنها می‌شوند که گزارش می‌شوند به مجازات جدی منتهی نمی‌شوند.

بینایی و شنوایی‌اش را از دست بدهد و از ناحیه صورت، سینه و اندام جنسی آسیب ببیند، متهم محکوم به مرگ و پرداخت جریمه نقدی به میزان 50000 تاکا می‌باشد. کسانی که تلاش به انجام اسیدپاشی بدون رساندن آسیب به شخص داشته‌اند به 3 تا 7 سال زندان و پرداخت جریمه نقدی 50000 تاکا محکوم می‌شوند. در بنگلادش همچنین برای بررسی و پیگیری مجازات از سوی پلیس نیز زمان مشخص شده است. به این صورت که پلیس باید طی 30 روز به جرم اسیدپاشی رسیدگی کند و این زمان در شرایط خاص می‌تواند تا 60 روز نیز افزایش یابد.^{26 و 25}

3- هند

در هند در دو بخش از قوانین جزایی به اسیدپاشی اشاره شده است:

A326. هر کس با پاشیدن اسید یا با استفاده از هر نوع ماده دیگر بر روی شخص، با هدف ایجاد آسیب و یا با دانش به این که او صدمه می‌بیند، باعث آسیب دائمی یا جزئی، تغییر شکل، سوختگی یا معلولیت هر بخش یا بخش‌هایی از بدن یک شخص شود باید برای یک مدت که کمتر از ده سال نباشد، حبس گردد. اما ممکن است مجازات به حبس ابد افزایش یابد و نیز به پرداخت جریمه محکوم گردد، به شرطی که جریمه از نظر هزینه‌های درمانی قربانی معقول و منطقی باشد.²⁷

B326. هر کس اسید یا هر نوع ماده دیگر را با هدف ایجاد آسیب دائمی یا جزئی و یا نقص عضو، سوختگی و از کارافتادگی شدید روی شخص بپاشد یا تلاش برای پاشیدن اسید داشته باشد، باید با حبس مجازات گردد. این حبس نباید کمتر از پنج سال باشد اما ممکن است تا هفت سال و نیز پرداخت جریمه افزایش یابد. در هند قانون خاصی برای مجازات توزیع کننده‌های اسید وجود ندارد.²⁸

4- کامبوج

اگر متهم به صورت غیر عمدی مرتکب اسیدپاشی شود، بستگی به میزان صدمه به یک ماه تا سه سال حبس و پرداخت جریمه نقدی محکوم می‌شود. اگر متهم با قصد شکنجه و ظلم و ستم به قربانی مرتکب این جرم شده باشد،

جدول 1- مجازات جرم اسیدپاشی و مقایسه آن در پنج کشور ایران، هند، بنگلادش، کامبوج، پاکستان

مجازات										
پاکستان		کامبوج		بنگلادش		هند		ایران		سطح جرم
مالي	جزايي	مالي	جزايي	مالي	جزايي	مالي	جزايي	مالي	جزايي	
محکوم به مرگ (اعدام)	-	حبس ابد	-	محکوم به مرگ	جریمه نقدی 50000 تاکا*	-	-	دیه	قصاص نفس	فوت قربانی
قصاص عضو	1 میلیون روپیه	حبس 10 تا 20 سال	1000 تا 2500 دلار	محکوم به مرگ	جریمه نقدی 50000 تاکا	حبس حداقل 10 سال	جریمه نقدی نامعلوم	دیه	قصاص عضو	صدمه به اعضاء
-	-	حبس 2 تا 5 سال	1000 تا 2500 دلار	حبس 3 تا 7 سال	جریمه نقدی 50000 تاکا	حبس حداقل 5 سال	جریمه نقدی نامعلوم	-	حبس 2 تا 5 سال	بدون ایجاد صدمه
-	-	-	جریمه نقدی نامعلوم	حبس 3 تا 10 سال	جریمه نقدی 50000 تاکا	-	-	-	-	توزیع و تولید غیرقانونی اسید

* واحد پول بنگلادش تاکا نام دارد و هر 78 تاکا با علامت اختصاری BDT معادل یک دلار آمریکا است.

به عنوان مثال با بررسی به عمل آمده در این مطالعه با این همه جرم اسیدپاشی در ایران و کوری‌های ایجاد شده، فقط یکبار قصاص کور کردن فرد مجرم انجام شده است.

در کامبوج ثابت شده است که عوامل بسیاری از قبیل دسترسی آسان به اسید، عدم گزارش و شکست در اجرای قانون باعث می‌شود در نود درصد موارد پیگیری قانونی به نتیجه نرسیده و مجرمان از مجازات مصونیت پیدا کنند و باعث شیوع بالای اسید پاشی شود.

در مقایسه بین کشورها، کشور بنگلادش بالاترین و سخت‌ترین نوع مجازات را دارد. با این همه قوانین مجازات در همه کشورها به ظاهر به اندازه کافی شدید هستند. مشکل در اجرا شدن یا نشدن این مجازات‌ها اشد. در کشورهایی که جریمه مالی و زندان برای این جرم در نظر گرفته شده است، قابلیت اجرایی وجود دارد ولی کشورهایی که قصاص را در نظر گرفته‌اند هرچند در ابتدا شدید به نظر می‌رسد ولی قابلیت اجرایی ندارد و اغلب با بخشیده شدن مجرم به پایان می‌رسد.

و هم به دلیل اینکه اغلب قربانیان با وجود صدمه همه جانبه‌ای که خورده‌اند حاضر به اجرای آن نیستند. باید گروهی از صاحب نظران حقوق و جامعه شناس در این زمینه بازنگری لازم را انجام دهند. شاید اگر جریمه بسیار بالای مالی و نیز زندان برای مجرم در نظر گرفته شود که امکان فرار از آن یا بخشیده شدن وجود نداشته باشد، نتیجه بهتری حاصل شود. باید دقت کرد که سوختگی با اسید یک بیماری مادام‌العمر است که علاوه بر تخریب کامل زندگی یک فرد او را در تمام عمر دست به گریبان درمان و هزینه‌های سرسام‌آور آن در داخل و خارج از کشور خواهد ساخت بنابراین باید علاوه بر جنبه اجتماعی جرم و تادیبه دیه، به هزینه متعارف درمان این بیماری در طولانی مدت که چندین برابر دیه خواهد بود، نیز توجه کرد. همچنین باید برای صدمات روحی و روانی بیمار، صدمه وجه اجتماعی و خانوادگی فرد و معلول شدن مادام‌العمر قربانی نیز توانی در نظر گرفت.

همچنین قانون باید به اندازه کافی شفاف، صریح و سریع باشد و وظایف پلیس و دادگاه به خوبی تعیین شده باشد. باید فشارهای اجتماعی در این زمینه افزایش یابد. باید تنفر اجتماعی از این موضوع ابراز شود و افرادی که به این اقدام مبادرت بکنند، بدانند که مطرود و مورد خشم جامعه خواهند بود. مضافاً اینکه باید حمایت‌های اجتماعی و درمانی و شغلی از قربانیان این حوادث افزایش یابد. شاید بتوان با اقدامات همه جانبه به ریشه کن کردن این خشونت فجیع دست یافت.

در پاکستان هم مانند ایران بر اساس قوانین شرع مجازات قصاص برای اسیدپاشی در نظر گرفته شده است که می‌تواند باعث حکم اعدام یا قصاص عضو شود. در این کشور نیز همانند ایران و هند هیچ قانون جزایی برای عاملین تولید و پخش اسید وجود ندارد.

همچنین در ایران مجازاتی برای تولید و پخش اسید در نظر گرفته نشده است و اسید به وفور در دسترس همه هست. از دوازده سال پیش مذاکره‌ای برای انتقال و ساماندهی مواد شیمیایی به منطقه‌ای خارج از شهر تهران آغاز شده است که البته به دلیل مخالفت‌هایی از کسبه و فروشندگان مواد شیمیایی هنوز نتیجه‌ای حاصل نشده است. در بسیاری از سایت‌های اینترنتی، می‌توان اسید را با ارزان‌ترین قیمت سفارش داد و حتی برخی از این سایت‌ها برای جلب مشتری اسید را ارزان‌تر از نرخ بازار می‌فروشند و خرید از این سایت‌های اینترنتی نیازی به پرسش و پاسخ فروشنده از خریدار ندارد.

در دسترس بودن اسید، ساده بودن روش، تخریب زندگی فرد و اقناع حس انتقام و عدم بازدارندگی قانون و اجرایی نبودن حکم قصاص باعث شده است این پدیده شوم هر مدت یکبار در جامعه ما اتفاق بیفتد. ابتدا لازم است اسید از دسترس عموم جمع‌آوری شود و تولید و توزیع آن فقط مجوز صورت گرفته و مشخصات فرد تهیه کننده و خریدار ثبت شود و فروش غیرقانونی آن جرم محسوب شود.

به نظر می‌رسد قصاص عضو و قصاص نفس برای بازدارندگی این جرم کافی نیست. هم به دلیل مشکلات اجرا

Abstract:

Review of Acid Throwing Crime: How to Punishment, Methods of Prevention

Fatemi M. J. MD^{*}

(Received: 10 June 2018 Accepted: 23 Aug 2018)

Acid throwing as a formidable violence is more common in countries such as India, Bangladesh, Cambodia and Pakistan. There is a close connection between acid throwing crime and the social status of women. Regarding the irreparable damage of this crime and, more importantly, destroying the beauty of the victim's face, for some people, it is even heavier than the offense of intentional murder. Since acid throwing has been spread in Iran in recent years, a comparative study of punishment of this crime in Iran with these four countries, according to their legal system, appears to be useful. Therefore, type, quality and quantity of punishment and penalizing the criminal can be helpful in better understanding of criminal law, using strengths and covering weaknesses in legislation. According to the results of this study, there is no enough standard law in this country to deter acid throwing. Accordingly, its production, distribution and sale should be limited and preventable, and its illegal distribution must be punished. Since acid throwing is rarely fatal but causes serious damage to one's appearance and beauty, death penalty is rarely imposed. It is important to note that acid burn is a lifelong disease therefore criminal must incur all of conventional expenses of victim for a lifetime in addition to the wergild.

Key Words: Crime, Acid Throwing, Punishment

^{*} *Professor of Plastic & Reconstructive Surgery, Master of International Law, Burn Research Center and Hazrate Fateme Hospital, Iran University of Medical Sciences, Tehran, Iran*

References:

1. Sharma DC. India promises to curb acid attacks. *The Lancet*. 2013 Sep 21; 382(9897):1013.
2. Pillay VV; Corrosive (Caustic Poisons). *Modern Medical Toxicology*, 4 edition, Jaypee, New Delhi, 2013: 39-40.
3. Vij K; Corrosive Poisons. In *Text Book of Forensic Medicine and Toxicology Principles and Practice*, 5 th edition, Elsevier, India, 2003: 462.
4. Yeasmeen MN. Acid Attack in the Back Drop of India and Criminal Amendment Act, 2013.
5. فلاح ماکرانی، اویس. بررسی علل بروز جرم اسیدپاشی از منظر قانون و جامعه. پایگاه نشر مقالات حقوقی و حق گستر (اردیبهشت 1391).
6. Patel M. A desire to disfigure: acid attack in India. *International journal of criminology and sociological theory*. 2014 Dec; 7(2): e39702.
7. Mittal P, Dhatarwal SK. Vitriolage: The curse of human origin. *History*. 2014; 6(21): 61-4.
8. Asli MR. Iranian Criminal Justice System in Light of International Standards Relating to Victims. *European Journal of Crime Criminal Law and Criminal Justice*. 2006 Jun 1; 14(2): 185.
9. Mannan, A., Ghani, S., Clarke, A., White, P., Salmanta, S., & Butler, P. E. M. (2006). Psychosocial outcomes derived from an acid burned population in Bangladesh, and comparison with Western norms. *Burns*, 32(2), 235-241.
10. "Acid Violence in Uganda"- Retrieved from www.acidviolence.org/uploads/filesUganda ASFU Situational Analysis Report FINAL Nov 2011 pdf Grievous Hurt.
11. Kalantry, S., & Getgen, J. E. Combating Acid Violence in Bangladesh, India and Cambodia. *Cornell Legal Studies Research Paper*, 2011: (11-24).
12. Haque SE, Ahsan H. Human rights violations against women: Acid violence in Bangladesh. *American journal of preventive medicine*. 2014 Feb 1; 46(2): 216-7.
13. Cleary M, Visentin DC, West S, Say R, McLean L, Kornhaber R. Acid burn attacks: Looking beneath the surface. *Journal of advanced nursing*. 2018 Jan 24.
14. Kamruzzaman M, Hakim MA. Prevalence of Acid Crime Victimization in South Asia: A Review. *Journal of Biological and Environmental Engineering*. 2016; 1(2): 17-22.
15. Kuriakose F, Mallick N, Iyer DK. Acid Violence in South Asia: A Structural Analysis toward Transformative Justice. *ANTYAJAA: Indian Journal of Women and Social Change*. 2017 Jun; 2(1): 65-80.
16. خوارزمی، حنا، (بی تا)، بررسی جرم اسیدپاشی از نگاه فقه و قانون مجازات اسلامی، پایگاه تحلیلی خبری خانواده و زنان (مهرخانه)، در: [mehrkhaneh.com/fa/new/2901,1391/2/20]
17. Tabriz AA, Dabbagh H, Koenig HG. Medical ethics in qīṣāṣ (eye-for-an-eye) punishment: an Islamic view; an examination of acid throwing. *Journal of religion and health*. 2016 Aug 1; 55(4): 1426-32.
18. Hafezi, F., Naghibzadeh, B., Nouhi, A. H., & Rad, H. E. (2011). Acid burn violence in Iran. *Annals of burns and fire disasters*, 24(3), 138.
19. Aghakhani, K., Mehrpisheh, S., Memarian, A., & Nikbin, N. (2013). Epidemiology of caustic burns in Motahari Hospital, Tehran from 2006 to 2011.
20. White PR, Makki M. Crime reporting as storytelling in Persian/Farsi news journalism –perspectives on the narrative function. *Journal of World Languages*. 2016 May 3; 3(2): 117-38.
21. Zafreen F, Wahab MA, Islam MN, Rahman MA. Socio-demographic characteristics of acid victims in Bangladesh. *Journal of Armed Forces Medical College, Bangladesh*. 2010; 6(1): 12-5.
22. Chowdhury EH. Negotiating State and NGO Politics in Bangladesh Women Mobilize Against Acid Violence. *Violence against women*. 2007 Aug 1; 13(8): 857-73.
23. رایجیان اصلی، مهرداد (1390)، افزایش جرم اسیدپاشی در جامعه و لزوم مهار آن، مصاحبه با روزنامه حمایت (سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور).
24. Waldron NR, Kennifer D, Bourgois E, Vanna K, Noor S, Gollogly J. Acid violence in Cambodia: The human, medical and surgical implications. *Burns*. 2014 Dec 31; 40(8): 1799-804.
25. Mannan A, Ghani S, Clarke A, Butler PE. Cases of chemical assault worldwide: A literature review. *Burns*. 2007 Mar 31; 33(2): 149-54.
26. Lohray UB. Criminalization of acid crimes and implementing the law in the South East Asian subcontinent. *Commonwealth Law Bulletin*. 2013 Dec 1; 39(4): 619-30.
27. Nita Bhalla, 'Disfigured Victim's Plea to Die Exposes India's Acid Violence' ThomsonReuters Foundation(New Delhi, 27 July 2012) <<http://in.reuters.com/article/2012/07/27/india-acid-attacks-idINDEE86Q05420120727>> accessed 14 June 2013.
28. Compensation Sum Insulting to Acid Attack Victim in Mumbai: Sushma Swaraj' *The Times of India* (New Delhi, 3 June 2013).

29. Ahmad N. Acid Attacks on Women: An Appraisal of the Indian Legal Response. *Asia-Pac. J. on Hum. Rts. & L.* 2011; 12: 55.
30. Daniel Otis, 'Cambodia Failing to Stop Acid

- Attacks' *The Star* (Siem Reap, 12 January 2013).
31. Huzaimi MF, Jamal J. Acid Splash: Qisas Punishment to Be Imposed Against the Offender. *Mimbar Hukum.* 2012; 24(3): 377-85.